

Statsrådet Palmes
anförande 1 maj 1966
i Hälssingborg och
Malmö

1

Den 1 maj är solidaritetens dag. Och solidariteten känner inga gränser. Den uttrycker drömmen om en värld i fred, visionen om en känsla av samhörighet mellan nationerna, förhoppningen att de barriärer som skiljer människorna från varandra skall brytas ner och försvinna.

Men idealismen och verkligheten står i skärande kontrast. På sin högtidsdag har arbetsrörelsen alltid manifesterat sin vilja till fred. Men krig och konflikt har alltid varit mänsklighetens följeslagare. Vi har alltid uttryckt vår vilja till arbete och bröd, till

Men den är
vår vilja till
arbete och bröd

Värn för människornas demokratiska rättigheter. Men alltid har miljoner människors tillvaro präglats av hunger och elände, av lidande och förtryck.

Det finns många sätt att se på världen omkring våra gränser.

"Vad bryr jag mig om tsaren, se staren, se staren", skrev en svensk skald för många år sedan.

Tsaren, det var Rysslands kejsare, symbol för ett brutalt självhärskardöme.

Staren, det var symbolen för svensk idyll, för en längtan till det fridfulla och oföränderliga. Men den speglade också ett försök till flykt från verkligheten.

Det är en syn på världen som definitivt hör till det förgångna. ~~Vi kan aldrig vända världen ryggen, ty vi vet redan för mycket. Kontakterna över gränserna har nått för långt, moderna massmedia har gjort de internationella problemen nära och påträngande.~~

Ingen kan längre stå främmande för världsproblemen - i hat och elände, i ljus förhoppning och skärande förtvivlan. De internationella frågorna kommer till oss i vardagsrummet, gör oss medvetna om världen och tvingar oss att ta ställning. Det är ett led på den väg där vi måste ut i världen och världen kommer in till oss.

Vi vet att vi här blivit beroende av världen utanför. Det fria varuutbytet mellan nationerna är en grundvall för vårt välstånd. Impulser utifrån inom

teknik och forskning, produktionsmetoder och arbets-
organisation är avgörande för vårt framtidskridande.

Men vi är beroende också i en mycket vidare

mening. Världen har blivit en enhet - på ont och på

gott. Det betyder att vi kan dra ~~nya~~ nya impulser

och kontakter över gränserna. Men det betyder också

att freden har blivit en gemensam angelägenhet,

ett gemensamt villkor för att få överleva.

Vi talar om terrorbalans och uttrycker därmed vår

fruktan för vad en stormaktskonflikt kan innebära.

Vi vet att en lokal konflikt någonstans i världen

kan påverka våra villkor och bli den tändande gnistan

till gemensam förintelse.

Därför är vi påddningslöst och definitivt utlämnade åt världen. Idyllen var alltid skenbar, en flykt utan engagemang och medvetande. Den har för alltid lämnat oss.

Vi kan också betrakta världen under objektivitetens täckmantel ~~såsom~~ vi ser på väderlekskartan i TV-Aktuellt - läggtryck över Afrika, storm i Vietnam, tillfälligt upplysnande i Mellersta Östern, sol över Skandinavien.

Naturligtvis kan vi inte undvara sakkunskap och vederhäftig analys. Vi bör undvika ett känslosvall som överflyglar förnuftet. Analysen av utvecklingstendenser, av militära kraftfält, av sociala och ekonomiska betingelser är oundgänglig när vi vill skapa

Och vi är
flykt utan engagemang
i världen. Idyllen var
alltid skenbar, en flykt
utan engagemang och
medvetande. Den har
för alltid lämnat oss.
Vi kan också betrakta
världen under objektivitetens
täckmantel såsom vi ser
på väderlekskartan i
TV-Aktuellt - läggtryck
över Afrika, storm i
Vietnam, tillfälligt
upplysnande i Mellersta
Östern, sol över
Skandinavien.
Naturligtvis kan vi inte
undvara sakkunskap
och vederhäftig analys.
Vi bör undvika ett
känslosvall som överflyglar
förnuftet. Analysen av
utvecklingstendenser, av
militära kraftfält, av
sociala och ekonomiska
betingelser är oundgänglig
när vi vill skapa

hälla liv, styrka och inre sammanhållning, ^{respekten} respekten
för den enskilda människans rätt, frihet och själv-
förverkligande.

~~Vi registrerar hur människor förfötjs för sin~~
~~hudfärgs skull. ^{Älskningar} Människor~~ råkar födas med svart hud-
färg. Därför får de sämre utbildning eller ingen ut-
bildning alls. De får sämre arbeten eller inget arbete
allt. De får inte röra sig fritt, från vissa platser
är de helt utestängda - ty de platserna är förbehållna
dem som är vita. Vi vet att rastänkandet en gång med
vederstygglighetens hela konsekvens ledde till gas-
ugnarna i Belzen och Auschwitz. Vi vet att rastänkande
aldrig bygger på fakta, men alltid har sin rot i en
strävan att försvara eller skapa sociala privilegier.

~~Vi i~~ ~~ta~~ ~~sk~~
~~ett~~ ~~af~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~
~~här~~ ~~för~~ ~~de~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~
~~sk~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~
~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~
~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~ ~~nya~~

Den raspolitik som ^{i det} bedrivs i Sydafrika, i Syd-
västafrika, i Rhodesia leder obönhörligen till fort-
satt strid och konflikt - med ödesdigra konsekvenser
för ~~hela det internationella~~ ^{resten av världen} läget - till fortsatta
olidliga förhållanden för miljoner människor och till
fortsatt mänskligt lidande. Apartheidsystemet har
ingen framtid. Det är en skam ^{världen i S. Afrika} för ~~dagens värld~~ och
måste snarast möjligt bli ett ondskefullt minne från
det förflutna. Det är ett gemensamt ansvar för alla
världens folk att så sker.

Alltför ofta har det hänt att världssopinionen
stätt passiv, maktlös, handlingsoförmögen när oför-
rätten gått till synes segrande fram. Nu har Förenta

Nationerna ställt sig bakom kravet på ekonomiska sanktioner mot Rhodesia för att förmå en regim av inhumant förtryck att uppge sin målsättning.

Men skall några staters bristande lojalitet leda till att hela detta försök att sätta makt bakom rättens ord drabbas av misslyckandet? Det som i dessa dagar sker i Rhodesia är inte bara av betydelse för de människor som i ^{Människorna} detta land upplever raspolitikens plåga. Det kan bli avgörande för bedömningen av världsorganisationens möjligheter att i praktisk handling hävda rättens och humanitetens idé.

Snart nog ^{skapas för en ny värld} ~~kommer~~ ~~nästa~~ ~~steg~~. Befolkningen i Sydvästafrika styrs av sydafrikanska regeringen.

Men Sydafrika har ingen egen rätt. Sydafrika för-

valtar landet på FN:s uppdrag. Detta uppdrag har de utnyttjat till att i Sydvästafrika införa samma beklämnande raspolitik som råder ^{nu} i Sydafrika. Därför har Sydafrika stämts in inför den internationella domstolen i Haag. Ankøgelsen är att Sydafrika svikit sitt uppdrag och sina förpliktelser. Inom en nära framtid väntas domstolen ge sitt utslag. ^{Skulle} ^{pr} ~~den~~ domen Sydafrika emot ställs Förenta Nationerna ~~inför ett prov~~: har världens nationer viljan och förmågan att i ett läge då FN:s lagliga befo- ^{gärning} ^{skänker} ^{ny} genheter är oomtvistade också möjliggör att i praktisk handling hävda rättens princip?

Det innebär ingen överdrift att säga att vi här befinner oss vid en skilljäväg, avgörande för

?

som icke kan
upprättas i sig
hoppas, som
förklarade sig
med sig i sig
med samhället och

FN:s framtid. Vi har upplevt en lång kedja av miss-
lyckanden och besvikelser. Likväl finns det människor
som hoppas, som ^{ser} med förvaktan mot Förenta Nationerna,
mot de vita folken, mot de rika folken. De hoppas
ännu att det finns en mening i våra vackra ord och
talesätt. De hoppas att nationernas samfund äntligen
har nått den punkt där man är beredd att gå vidare
framåt från ^{beslut} resolution till beslut och handling,
från intention till intervention.

Vi ser hur runt om i världen folken kämpar
för sin rätt till frihet och självbestämmande.
Nationalismen går segrande fram. Kanske kan det
förefalla oss märkligt. För oss är nationalism
någonting ganska avvalnat - i bästa fall en känsla
av samhörighet med den bygd och det land där man växt

Vi vill ha
känsla
som i sig
med sig i sig
med samhället och

upp, i sämsta fall en inskränkthet och brist på inlevelse i andra människors förhållanden. Men ute i världen har nationalismen en väldig sprängkraft. Och vi skall inte glömma att kravet på befrielse från främmande herravälde och rätten för ett folk att självt forma sitt öde även hos oss haft en stark appell.

Ni här i Skåne minns bättre än de flesta de mörka åren av beklämning då Danmark stod under främmande förtryck och känslan av jubel då befrielsens dag var inne.

En gång gick maningen här i landet:
Finlands sak är vår. Och hur starkt den känslan
lever kvar fick vi en påminnelse om för fyra år

sedan, då många upplevde en känsla av fara att
Finlands frihet var hotad.

Hösten 1956 kände vi för Ungern. Vi upplevde
att det gällde den lilla nationens rätt att själv
bestämna sin framtid. En ljus förhoppning slog
över i bitter besvikelse.

~~Man~~ harⁿ kunnat bevittna hur under senare år
nation efter nation i Afrika och Asien vunnit sin
självständighet. Måhända har vi haft svårt att följa
med i händelsernas strida ström. Men våra värderingar
har entydigt stått på de små nationer~~ns~~s sida som efter
århundraden av främmande herravälde begärt sin frihet.

→ Man
365- om Man

372

Det har av de flesta ansetts som självklart. Det borde vara självklart även när det gäller ett land som Vietnam. ^{Vi talar om} Men där har ett litet lands strävan kommit skärningspunkten för den världsspännande kraftmätningen mellan de ledande stormakterna.

Man kan betrakta Vietnam-konflikten som en aggression från norr till söder, som ett försök att med terror och våld nå makten i Sydvietnam och införa en kommunistisk regim. Aggressionen kan då betraktas som ett led i en långsiktig ^{aggressionen} (plan att steg för steg erövra alla Sydostasiens länder. Motståndet mot aggressionen ^{kan} på betecknas som ett försvar för folkens självbestämmanderätt, för friheten inte bara i Sydvietnam

Man kan ~~sen~~^{den i början till} betrakta konflikten som ett folkets uppror mot en korrumpierad regim ^{en styres} som gjort mycket för att förtrycka sina landsmän, men som ~~stort~~^{en stor} oändligt litet för att tillfredsställa deras krav på social ^{ekonomisk} och ekonomiska framsteg. Amerikanerna har hamnat i den ~~prejiska~~^{prejiska} situationen att de ~~h~~^{ena sidan} ~~säger sig~~^{vilja} försvara det vietnamesiska folkets rätt till frihet och självbestämmande, samtidigt ^{ja} vet var och en att regimen ~~de~~^{de} i Saigon ~~icke har folkets utan endast~~^{vilja} ~~Förenata~~^{vilja} ~~Stä-~~^{ternas} ~~ternas~~^{stöd.} ^{sa} ^{vidare} ^{Så} ^{går} ^{tragi} ^{ken} ^{vidare}, ^{Världens} ^{våldigaste} militärmakt ^{engagerad} i ett krig som tycks dem omöj-

En begrepp som tar
in dess betydelse
mycket mer än
hans övriga verk!

ligt att vinna, ett krig som kostar ofantliga lidanden för ett pinat och plågat folk. Den rikaste nationen i världen ~~och~~ satsar ofantliga resurser på förödelse och förintelse bland fattiga ~~hansgränd~~ och svältande människor. Världens största och på många sätt vitalaste demokrati ~~engagerad~~ i ett ~~frukt-~~ löst försvar för en regim som är avskydd av sitt folk och föraktad världen över.

Det har riktats hård kritik mot den amerikanska politiken i Vietnam - inte minst från en ^{skär} inflytelserik opinion inom Amerika självt. Men ~~även~~ inom många andra nationer har man känt sig förpliktad att ge uttryck för sin oro och sin förtvivlan. ~~Stora~~ ^{Stora} ~~här~~ ^{här} anklagelserna för antiamerikanism och för att löpa kommunisternas ärenden förts fram. ~~Men~~ ^{här} ~~vi~~ ^{vi} sagt

P
 Den uttrycker
 också även insinuation
 att det inte bara kommunisterna
 som är skuldiga för detta

att befrielsefronten måste erkännas som part vid förhandlingsbordet, så har det skett i övertygelsen om att detta är en avgörande förutsättning för att förhandlingar över huvud skall komma till stånd.

När vi gett uttryck för uppfattningen att bombningarna i Nordvietnam bör upphöra, så är det ett uttryck för vår oro att kriget skall ytterligare vidgas och att vägen till fred skall bli stängd.

I årets första-maj-demonstration står appellerna om fred i Vjetnam i förgrunden. Vi vill därigenom manifesteras vår vilja till fred. Vi ger uttryck för vårt stöd för den lilla nationens rätt att själv få forma sin framtid.

Handwritten notes:
Vad är oron för?
Handwritten signature
Handwritten signature
Handwritten signature
Handwritten signature

Handwritten signature

Detta är den värld som vi lever i.
Och ingenting av detta är nytt.

I alla tider har människorna levat i fattigdom och elände, förnedrats av hunger och okunnighet, plågat varandra och drivits ut i krig.

Men ändå är allting inte lika.

Det nya är att vi fått fördjupad kunskap.

~~Nyheterna sprider sig snabbt över världen. Verklig-
heten är nära och påträngande. Vi kan inte sluta våra
ögon inför den.~~

Det nya är framför allt att vi börjar visa
en vilja att ta ansvar för varandra.

högskola 5 4 2000, 15 2000
dets om 1000 2 10 1000
som på 1000 - 1000 1000

~~Världens nationer har enstämmigt förklarat att krig är ett brott. De har gemensamt fördömt all förföljelse av enskilda människor på grund av deras ras, deras religion, deras politiska åskådning.~~

~~De har betygat att varje människa har rätt till utbildning och arbete.~~

~~Och de har förklarat sig gemensamt vilja bekämpa hunger och elände, lidande och nöd var de än må före-
komma och vem de än må drabba. ^{Med jämna} ~~Att trycket för denna~~
^{kvantitet} ~~människornas gemensamma strävan till fred och rättvisa~~
är Förenta Nationerna. Det må med rätta sägas att För-
enta Nationerna ännu är ett bräckligt redskap. Kriget
har inte avskaffats och stormakternas kapprustning~~

med alltmera fruktansvärda förstörelsemedel fort-
sätter. Men Förenta Nationernas generalförsamling
är ett forum där världopinionen kan komma till ut-
tryck och där opinionen talar för fred. Där har stor-
makterna träffats till rådslag. Där har ^{de/}stundom kunnat
träffa överenskommelser. Vid många internationella
konflikter har Förenta Nationernas maskineri för för-
likning och fredlig lösning trätt i funktion. Åt-
skilliga gånger har FN:s trupper genom sin närvaro
förhindrat att en konflikt utlöser ett förödande krig.

Ännu svälter människorna. Men runt om i världen
arbetar FN:s experter i fredlig uppbyggnadsarbete -
för att förbättra de magra skördarna i de fattiga
länderna, för att bekämpa vår tids stora farsoter,
för att lära människorna att läsa och skriva. Allt

detta är endast en begynnelse. Vägen till fred är lång och svår. FN har ingen annan styrka än medlemmarnas goda vilja och beredskap till aktiv handling.

I dessa nationernas rådslag kan också det lilla landet göra en insats. Vi skall självfallet inte ha några överdrivna föreställningar om våra möjligheter att påverka utvecklingen. Men vi skall heller inte i maktlös undanflykt hävda att vår insats är betydelselös och utan mening.

Det har inte varit betydelselöst att Sverige aktivt har engagerat sig i Förenta Nationernas fredsbevarande missioner världen över. Och att vi stått tveklöst beredda att ta på oss de uppdrag som FN har

krävt. Det kan tvärtom sägas vara en bestående insats ^{g. i. S.} för freden.

Det har heller inte varit utan mening att vi aktivt tagit del i opinionen mot rasförtrycket i Afrika. Som första nation gav vi ~~stöd~~ ^{stöd} åt fonden för hjälp till raspolitikens offer. Vi har format ett hjälpprogram för de små länderna vid Sydafrikas gräns - Bechuanaland, Basutoland och Swasiland. Regeringen har nyligen tagit upp frågan om en särskild lagstiftning för att snabbt kunna stödja säkerhetsrådets beslut och rekommendationer. Genom dessa och andra insatser har vi skapat både respekt och förväntningar bland Afrikas folk.

Det har heller inte varit utan betydelse att vi på u-hjälpens område på många områden har varit pådrivande och sökt pröva nya vägar. När det gäller åtgärder för att dämpa den explosionsartade befolkningsökningen, för att riva hindren för u-ländernas livsviktiga export, för att främja en obunden biståndsgivning och när det gäller att skapa en ny internationell u-hjälpfond, som skulle hjälpa u-länderna att fortsätta sina utvecklingsprogram när de genom plötsliga prisfall eller felslagna skördar inte längre får tillräckliga exportinkomster, har Sverige på det internationella planet spelat en ledande roll.

Att våra insatser haft mening får inte leda till förhävelse. Det bör tvärtom vara en sporre till ökat medvetande och ökat engagemang och vi måste alltid veta att vår insats måste ske inom ramen för en vidare solidaritet.

I morgon samlas den Socialistiska Internationa-
len till rådslag i Stockholm. Internationalen repre-
senterar 50 partier med 13 miljoner medlemmar som
samlar stöd från över 70 miljoner väljare. Det är
en betydelsefull kraft när det gäller att forma
framtidens värld. Vår uppgift är att i vår tid
låta leva de ljusa framtidsdrömmar som en gång skulle
förena arbetarna över alla gränser. Den demokratiska
socialismens grundläggande moraliska värderingar för-
pliktar oss i varje fall att stå på de förtrycktas

Nyligen läste jag två skildringar om Sverige.

Den ena i U.S. News and World Report, utgiven i Washington. Den andra i Literaturnaja Gazeta, utgiven i Moskva. De var båda kritiska mot det svenska välfärdssamhället. De var ute för att varna. Amerikanen talade om självmord, alkohol~~ism~~^{ism}, nihilism och raggare. Ryssen talade om självmord, alkohol~~ism~~^{ism}, nihilism och mods.

Amerikanen skyllde dessa företeelser på socialism och bristande religiös^Aitet. Enligt ryssen var det ~~ett uttryck~~^{ett uttryck} för det kapitalistiska samhällets sjukdomssymptom.

Och den danska tidningen Information konstaterade: Så nu kan reaktionärer världen över fröjda sig ^{och} över ^{den} ^{nya} ^{nya} form av frihet och trygghet som präglade

skandinaviska länderna slett ikke går att förverkliga.
Folk skall ha stryk medan de är barn och när de blir
vuxna skall de vara rädda för ^{partiet} arbetsgivare och parti-
bossar. Så blir de lika lyckliga som negererna i Harlem
och författarna i Sovjetunionen.

Den här nämna ^{de} kritiken sysslar med i och för sig
allvarliga problem. Men ^{vi} ~~vi vet~~ ^{att} ~~den~~ ytterst bottnar
i rädsla. En testuggarnas rädsla för att det finns
människovärdiga lösningar på samhällsproblemen som
står i strid mot deras dogmer och vanföreställningar.

Amerikanen utgick ifrån att samhället är en fara
för den enskilda människan. Han ville skildra sam-
hället som ett hot och tog den svenska sjukvården som

Men den att
Folke Rydholm
som nämnd 1932
Leder för ett försök
i sin skrift om
... i typ 1932
rehabilitering i Sverige. De
Leder för ett av de
i skriften om
Och i den är det
vad de
i den

exempel. Han gav i bjärta färger en skildring av bris-
terna i svensk sjukvård - läkarbrist, poliklinikköer
o.s.v. Sedan skildrade han den väldiga ökningen av
antalet läkare, sjuksköterskor, sjukvårdsplatser,
tekniska resurser o.s.v. Därefter kom i ärlighetens
namn förklaringen: roten till det onda är att alla
människor har fått råd att söka vård när de är sjuka.
Och med denna slutsats ville han varna amerikanerna
för att införa ^{4 5 månader till 12 ledigtjänsterna i 11 månader} ~~fri sjukvård i sjukvården~~ för folkpen-
sionärerna.

För ryssen var individen ^{den} ett hot mot samhället.

En arbetsmarknadspolitik med syfte att ge människorna
rätt att fritt välja arbete och arbetsplats, fackföre-
ningar som själva bestämde över sina angelägenheter.
En jämlikhet som är större än i Sovjetunionen trots

att alla produktionsmedlen inte är socialiserade -
allt detta stämde inte med ett förutbestämt schema.
Demokratin som levande verklighet blev en alltför
besk medicin *in den kritiska naturliga utvärderingen*,

Och så kunde öst~~er~~ och väst~~er~~ förenas i en
gemensam slutsats: i ett sådant samhälle måste folk
gå och ta livet av sig. *eller i nya livsformer*,

Men framgång *...Mått* betyder inte seger. Att ha till-
ryggalagt ett stycke väg betyder inte att man nått
målet. När gamla utopier blivit verklighet så öppnar
sig perspektivet mot nya mål. Och det är ur kritiken
av dagens brister och det ~~beståendes~~ ofullkomlighet
som man hämtar kraften att gå vidare framåt.

Det är socialdemokratins väg. Vi vet att samhällsordningen kräver målmedvetenhet, tålamod och vilja till praktisk handling. Och vi vet att vårt öde är att aldrig bli riktigt nöjda därför att vi är medvetna om att så oändligt mycket återstår att göra. Vår styrka är att drivkraften ständigt är den demokratiska socialismens grundläggande idé, uttryckt i enkla sätser: avskym mot klassamhället i alla dess former och uppenbarelser, strävan till jämlikhet och hoppet och gemenskap, viljan till frigörelse på samverkans och solidaritetens grunder.

Varje års arbete blir ett led i den strävan, ett steg på vägen att förverkliga idealen.

Låt mig ta ^h ~~detta~~ ^ä ~~år~~ ^ä ~~som ett~~ ^ä ~~exempel~~.

Sjukförsäkringen skall förbättras och de gamla karensdagarna tas bort. Det betyder inte bara en väsentlig social förbättring. Det betyder också att en gammal och omotiverad klassgräns mellan olika löntagare tas bort.

Nya riktlinjer förs fram för arbetsmarknadspolitiken. Det innebär ett ännu starkare värn för den fulla sysselsättningen, för rätten att fritt välja arbete och ett led i den utbyggnad av vuxenutbildningen som alltmer framstår som en av framtidens stora reformer.

Markpolitiken förs fram i centrum för politisk

handling. Vårt behov av utrymme och en människovärdig miljö gör det nödvändigt att ge kommunerna möjlighet att långsiktigt planera för vår miljö. Samtidigt måste vi sätta stopp för den markspekulation som växer fram och frodas i hägn av de stora markbehoven. De borgerliga har i markfrågan följt en vinglig stråt. 1962 trädde man alltför ohöjlt fram till markspekulanternas värn. Nu är man något mera försiktig. Men oviljan att göra något har redan kommit till uttryck i högerens stridstrumpeter.

Den snabba samhällsutvecklingen motiverar en ny jordbrukspolitik. Socialdemokratins syfte är att skapa ett självbärande svenskt jordbruk. Det förutsätter rationalisering och förnyelse - till gagn både för

jordbruket och för samhället som helhet. Det medför också att priserna på vissa väsentliga varor - t.ex. mjölk, socker och margarin - kan gradvis bli billigare och att prisstegringen på övriga jordbruksprodukter kan hållas tillbaka. I den våldsamma kampanj som nu blåst upp mot socialdemokratiens jordbrukspolitik står sannernligen inte konsumenternas intressen i förgrunden.

Vi har hittills under 60-talet haft snabbare ekonomiska framsteg än under någon tidigare period i vår historia. Och sannolikt snabbare än i något annat land. Risken när tempot i vår ekonomiska utveckling är så oerhört högt uppdriven är att den ekonomiska temperaturen blir för hög med negativa konsekvenser

för prisutveckling och internationell konkurrenskraft.

Sedan något år är vår import för stor i förhållande till vår export. Vi måste därför dämpa ökningstakten i vår inhemska efterfrågan så att importökningen bromsas upp. Samtidigt som vi genom att ge utrymme för industrinvesteringar skapar förutsättningar för en tillräckligt stor exportökning.

Därför måste vi föra en återhållsam och kärv ekonomisk politik. Likväl måste vi på väsentliga områden gå vidare framåt.

Därför har utrymme skapats för igångsättning av 92.000 nya bostäder, vilket är 4.000 fler än i år, fortsatt kraftig utbyggnad av grundskolor, gymnasier, universitet och högskolor,

fortsatt förbättring av sjukvård och hälsovård.

Stödet till de handikappade ökar i årets budget med 10 % eller 100 miljoner kronor,

ökning av folkpensionerna med 170 kronor för
ensam pensionär och 260 kronor för pensionärspar
räknat från den 1 juli. Därtill kommer indextillägg
i vanlig ordning och därtill kommer en kraftig
satsning på bättre åldringsbostäder.

Detta var exempel på ett års reformarbete.
Visst hade det varit önskvärt att göra ännu mer om
vi haft ännu större ekonomiska resurser. Visst åter-
står det många brister i vårt samhälle som vi ännu
inte kunnat avhjälpa. Men det avgörande är att detta
praktiska arbete gjuts samman till en enhet, att

det bärs upp av en målmedveten viljeinriktning, att dess drivkraft är idéer och en samhällssyn som sätter solidariteten och människors lika värde i centrum.

Detta är vår styrka, Vi har aldrig haft svårt att ta itu med tillfälliga svårigheter, att vänta tills vi får råd. Men vi har aldrig tappat färdriktningen.

Men alternativet då? Oppositionen?

Oppositionen klagar över höga skatter.

Men finner samtidigt anledning att på punkt efter punkt kräva större utgifter än regeringen. Man behöver inte ha tillgång till datamaskin för att räkna ut att en sådan överbudspolitik aldrig kan vara en kungsväg till lägre skatter.

Oppositionen klagar över höga priser.

Visst är prisstegringen ett ont som vi måste försöka komma till rätta med. Men föga hjälp får vi av oppositionen. ~~Oppositionen~~^{de} vill ha en svagare ekonomisk politik och därmed större risk för inflation.

Dessutom har man på en rad punkter i själva verket krävt högre priser. Av de senare årens prissänkningar beror $2\frac{1}{2}\%$ på högre indirekta skatter - och där vill oppositionen ha mer. Drygt 1 % berodde på ökade bostadskostnader. Men de borgerliga ville ha ännu högre hyror. Knappt $\frac{1}{2}\%$ berodde på en ökning av jordbrukspriserna. Men när vi förordade en dämpad prisstegring på mat-^{varor} varor går oppositionen till våldsam attack med tal om prispress. Hos dem har konsumenterna föga att vänta.

Återstoden är främst en oundviklig följd av de lönehöjningar som kommit de sämst ställda grupperna till del och som till en del måste slå igenom på priserna. Det är den solidaritet som krävs av oss alla för att den solidariska lönepolitiken skall ha någon mening.

Skatter och priser, där har väljarna föga

att vänta av en borgerlig politisk

Däremot ^{han var} (samlar man sig. ^{han var i 1914} Vilket kakalorum

som kan gömma sig under den rubriken har ^{han} ni här i ^{del var}
Malmö en rik erfarenhet av.

I Stockholm var det någonting som kallade sig
Samling för framsteg, som efter moget övervägande
samlade sig och steg fram.

I Göteborg ¹⁹¹⁴ var ~~det~~ Samling -66, som ^{var} kom av sig
redan -65.

^{han} Dessutom ^{han} har ¹⁹²⁴ vi fått samling i mitten. De gav
ut en ^{han} deklaration. När den redovisades i januari såg
herr Ohlin mycket glad ut och herr Hedlund som vanligt
glad och finurlig. En noggrann läsning av aktstycket

visar att finurligheten hos herr Hedlund bör ha varit mer äkta än glädjen hos herr Ohlin. Ty där fanns inga ^{handa} goda nyheter för konsumenterna.

Allt detta må ha sin tid. ^{hos} Svagheten är klar och uppenbar. Man saknar en politisk viljeinriktning för samhälls^{de omständigheterna}omdanning, en bärande idé för att engagera människorna. Man saknar ett praktiskt handlingsprogram att visa upp för väljarna. Samling ter sig som en metod för att nå makten, men aldrig som ett program för att använda makten.

Där ligger skillnaden. Politik är att vilja något, att våga satsa på handling. Politikern kan - om han har tur - få uppleva tillfredsställelsen av det sociala framåtskridandet som en praktisk möjlighet. Men han får också bereda sig på den ständiga

otillfredsställelsen att även framgången likväl bara är en skärva av allt som borde göras, i bästa fall en startpunkt, men aldrig en final. *Ne livet lyri*
Utopin ~~ligger~~ alltid framför oss som en hägrande
möjlighet som alltid måste formuleras på nytt i
en ny verklighet. ^{Men} ~~Men~~ drivkraften framåt är idén
om rättvisa och rättfärdighet, viljan till solidaritet
och gemenskap. Det ger visionen sin mening och
handlingen sin kraft.